

Buddhist Integration to Promotes Political Awareness of the People in the Election of Member of the House of Representatives Electorate Zone 1 in Phrae Province

พุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่

Received: May 30, 2026

Revised: Jun 28, 2026

Accepted: Jul 6, 2026

Natchalida Situe (นัฐชลิดา สีตื้อ)*

Phrae Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phrakrusoponkittibundit (พระครูโสมณกิตติบัณฑิต)

Phrae Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Somjit Konwong (สมจิต ขอนวงศ์)

Phrae Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*Corresponding Author Email: natchalidasitue@gmail.com

Abstract

This mixed-methods study aims to 1) investigate the level of political awareness among people in the election of Member of the House of Representatives for Constituency 1, 2) explore the relationship between *Bala V* (Five Strengths) and their political awareness, and 3) present an integrated Buddhist framework of *Bala V* (Five Strengths) for enhancing their political awareness in the election of Member of the House of Representatives for Constituency 1, Phrae province. In the quantitative phase, the data were gathered from 367 participants, determined using Taro Yamane's formula with a 5% margin of error (0.05). In the qualitative phase, the in-depth interviews were conducted with 10 key informants.

The Result

1. The overall level of political awareness of participants in the election of Member of the House of Representatives for Constituency 1, Phrae province, was at a high level.
2. The analysis of the relationship between *Bala V* (Five Strengths) and political awareness indicated a low positive correlation.
3. This study proposes an integrative guideline of *Bala V* (Five Strengths) as a Buddhist

mechanism to promote civic political awareness systematically. It begins with strengthening faith to foster belief in democracy value and civic engagement, while being driven by *Viriya*, which emphasizes persistent effort in monitoring, oversight, and sustained political vigilance in accordance with established goals. In the electoral process, mindfulness is applied as a tool for carefully recognizing, analyzing, and scrutinizing information, while concentration is used to steady the mind with firm resolve, unshaken by external stimuli or manipulation, so the effective decision can be made. Finally, wisdom serves as the foundation for developing comprehensive insight and critical awareness of systemic structures and politics, leading to critical analysis and political decision-making grounded in sound reason. In summary, the integration of these five principles of Dhamma is a key approach to sustainably improving quality and enhancing citizens' political consciousness in a democratic society.

Keywords: Buddhist Integration; Political Awareness; Election of Members of the House of Representatives

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพลละ 5 กับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ และ 3) นำเสนอพุทธบูรณาการหลักพลละ 5 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 ท่าน

ผลการศึกษา

1. ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ มีระดับการตื่นตัวทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพลละ 5 กับการตื่นตัวทางการเมือง พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างน้อย
3. การวิจัยฉบับนี้นำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพลละ 5 เพื่อเป็นกลไกเชิงพุทธศาสตร์ใน

การขับเคลื่อนการตื่นตัวทางการเมืองของภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการเสริมสร้างศรัทธา เพื่อปลูกฝังความเชื่อมั่นในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของพลเมืองควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนด้วย วิริยะ ซึ่งเน้นความเพียรพยายามในการติดตามตรวจสอบและการตื่นตัวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในกระบวนการเลือกตั้งนั้น ได้ประยุกต์ใช้ สติเป็นเครื่องมือในการระลึกรู้และวิเคราะห์กลั่นกรองข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งใช้ สมาธิในการควบคุมจิตใจให้มีความตั้งมั่นเชิงเจตจำนง ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งเร้าหรือการชักจูงภายนอก เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และท้ายที่สุดคือการใช้ ปัญญา เป็นฐานในการสร้างความรอบรู้เท่าทันต่อโครงสร้างและการเมืองเชิงระบบ อันนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการตัดสินใจทางการเมืองบนพื้นฐานของเหตุผลที่ถูกต้อง สรุปได้ว่าการบูรณาการหลักธรรมทั้ง 5 ประการนี้ ถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับจิตสำนึกทางการเมืองของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การตื่นตัวทางการเมือง; การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทนำ

ประเทศไทยใช้รูปแบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาหรือที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรียกว่า ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดรูปแบบ การบริหารอำนาจ คือ อำนาจอธิปไตยมีรัฐสภาในระบบสองสภาอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา อำนาจบริหาร มีนายกรัฐมนตรี ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตาม คำกราบบังคมทูลของ ประธานรัฐสภาเป็นองค์การบริหารอำนาจ นายกรัฐมนตรีเป็นประมุขแห่งอำนาจ อำนาจตุลาการ มีระบบศาลซึ่งประกอบด้วยศาลยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง เป็นองค์การบริหารอำนาจ ในการปกครองทุกระบบมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ อำนาจตัดสินใจเมื่ออำนาจตัดสินใจสูงสุดอยู่ที่ใด การปกครองก็คือระบอบนั้น ๆ (เชาวนะ ไตรมาศ, 2546 : 393-416)

ปัจจุบันนี้ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงแบบกรีกไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้อีกต่อไป เพราะจำนวนประชาชนของแต่ละรัฐแต่ละประเทศมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะให้โอกาสแก่พลเมืองทุกคนเข้ามา มีสิทธิโดยตรงในการวินิจฉัย ตัดสินปัญหาของประเทศระบอบประชาธิปไตยที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้จึงเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทน (Representative Democracy) ได้แก่การให้สิทธิพลเมืองเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภาเจตจำนงของรัฐสภาถือว่าเป็นความต้องการของประชาชนระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบที่เชื่อถือความสามารถของมนุษย์ว่าเป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผลและเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ว่าสามารถที่จะปกครองหรือคุ้มครองตนเองได้เมื่อคนเข้ามารวมกันอยู่เป็นสังคมจึงควรให้เขามีสิทธิมีเสียงมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไปและ

กิจกรรมของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ กฎหมายหรือมาตรการที่จะปกครองสังคมจะต้องเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นยอมรับ (สุขุม นวลสกุล, 2557 : 11-19)

จากการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยอำนาจการตัดสินใจจึงอยู่ที่ประชาชนและประชาชนตัดสินใจ มอบอำนาจของตนเองให้ตัวแทนหรือผู้นำทางการเมือง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เข้าประชุมในรัฐสภาเพื่อเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บริหารประเทศให้มาเป็นนายกรัฐมนตรีจึงเท่ากับว่าประชาชนได้มอบอำนาจตัดสินใจให้กับคนที่เป็นนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลไกสำคัญในระบบประชาธิปไตยเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้มาเป็นผู้แทนปวงชนในการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ โดยส่วนรวมคุณธรรมจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองเพื่อประโยชน์ความร่มเย็นเป็นสุขแก่ประชาชนและความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2551 : 2)

จากข้อมูลประชากรในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดแพร่เมื่อวันอาทิตย์ที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนทั้งหมด 4,400 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 2,974 คน คิดเป็นร้อยละ 67 (เทศบาลตำบลสวนเขื่อนอำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ออนไลน์) จะเห็นได้ว่า ประชาชนในสังคมไทยถือเป็นสังคมที่เกิดความรักและสามัคคีกันมาอย่างยาวนานมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอยู่ภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตยมาโดยตลอด ใช้ชีวิตยังพอเพียงถ้อยที ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน มีน้ำใจที่ดียิ่งงั้น สังคมไทยถือได้ว่าเป็นสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครบทุกกรอบด้านทั้งด้านความเป็นอยู่และความสามารถแต่ด้วยความสเถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคงทำให้คนในประเทศเกิดความไม่ศรัทธาต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมองการเลือกตั้งเป็นการเอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่มคนหรือนายทุนเท่านั้นไม่ได้ช่วยให้คนในประเทศมีความเป็นอยู่และการศึกษาที่ดี ประชาชนในอำเภอสองแคว จังหวัดปทุมธานีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในประเทศไทยที่มีบทบาทต่อการเมืองและการปกครองของประเทศ ได้มีการตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเลือกตั้งและการได้มาซึ่งบุคคลผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารประเทศ ยังมีส่วนในการสร้างความเชื่อมั่นต่อความศรัทธาต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอีกด้วย (พระมหาชาติ วิชากรชัย, 2564 : 24-30)

ดังนั้น การตื่นตัวทางการเมืองดังกล่าวมาพิจารณา กับสภาพของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานวิถีชีวิตที่สำคัญของประชาชนพลเมืองไทย พลเมืองไทยจะทำให้เกิดความสมดุลเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้กับพุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดแพร่ ได้แก่ 1) ศรัทธา ความเชื่อ 2) วิริยะ ความเพียร 3) สติ ความระลึกได้ 4) สมาธิ ความตั้งมั่น 5) ปัญญา ความรอบรู้ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาในหน้าที่การงานต่าง ๆ ตามที่มุ่งหวังไว้ (พระพรหมคุณาภรณ์

(ป. อ. ปยุตฺโต), 2551: 263)

การศึกษาวิจัย จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดแพร่ เพื่อแก้ไขปัญหา จึงจำเป็นต้องนำหลักผล 5 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ ให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักผล 5 กับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการหลักผล 5 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักผล 5

ผล 5 หมายถึง ธรรมอันเป็นกำลัง ซึ่งทำให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคงดำรงอยู่ได้ ในสัมปยุตตธรรมทั้งหลายอย่างไม่มีวันไหว อันธรรมที่เป็นปฏิปักษ์จะเข้าครอบงำไม่ได้ เป็นเครื่อง เกื้อกูลต่ออริยมรรค จัดอยู่ในจำพวกโพธิปักขิยธรรม มี 5 คือ ศรัทธา วิริยะ สติสมาธิ ปัญญา เป็น ธรรมที่เป็นพลังในการดำเนินชีวิตทั้งเบื้องต้นในการใช้ชีวิตและพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2561 : 431)

ในทางพระพุทธศาสนาพระผู้มีพระภาคทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนพัฒนาตนเองด้วยการพัฒนาจิตใจ โดยการยกจิตของตนขึ้นสู่ระดับสูงเหนืออำนาจของกิเลสทั้งปวง หรือเป็นการฝึกฝนตนเอง การอบรมตนเอง การทำตนเองให้เจริญขึ้น ให้ประเสริฐขึ้นด้วยการเจริญกรรมฐานโดยอาศัยผล 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญ เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายขั้นต่าง ๆ ของชีวิต เพื่อพัฒนาให้เกิดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจริงของธรรมชาติเป็นพื้นฐาน เป็นไปเพื่อบรรลุประโยชน์และอำนวยให้เกิดสภาพชีวิตและสังคมที่เกื้อกูลแก่การบรรลุจุดหมายเช่นนั้น (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2552 : 600)

พละ คือ ธรรมเป็นกำลัง มี 5 อย่าง คือ สัทธา (ความเชื่อ) วิริยะ (ความเพียร) สติ (ความระลึกได้) สมาธิ (ความตั้งมั่น) ปัญญา (ความรอบรู้) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ เพราะเป็นใหญ่ในกิจการของตน (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2524: 45)

สรุป พละ 5 คือธรรมอันเป็นกำลังและความเข้มแข็งมั่นคงในจิตใจ ประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอินทรีย์เพราะเป็นใหญ่ในหน้าที่ของตน ธรรมกลุ่มนี้จัดอยู่ในโพธิปักขยธรรมที่ช่วยปกป้องจิตไม่ให้ถูกกิเลสหรือธรรมที่เป็นปฏิปักษ์เข้ามาครอบงำได้ พระผู้มีพระภาคทรงสอนให้พุทธศาสนิกชนนำพละ 5 มาใช้เป็นหลักในการเจริญกรรมฐานเพื่อฝึกฝนและพัฒนาจิตใจตนเองให้สูงขึ้น การสร้างกำลังทั้ง 5 ประการนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเกื้อกูลต่อการดำเนินชีวิตและการบรรลุถึงอริยมรรคตามหลักพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังช่วยให้มนุษย์เกิดความรู้แจ้งในความจริงของธรรมชาติ นำไปสู่การสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมที่ดีงามร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการ

บูรณาการ (integrate) มีความหมายโดยทั่วไปหรือแบบกว้าง คำว่า บูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์หรือการทำให้หน่วยย่อย ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจายมารวมกันและมีความสัมพันธ์กัน มาร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวประสานกันเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง ส่วนความหมายแบบแคบ ซึ่งเป็นการนำเอาศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ หลากหลายศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นศัพท์แสงทางวิชาการที่ถูกนำมาใช้ในด้านการศึกษ การเมือง ธุรกิจ และการบริหารจัดการโดยมีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้มากมาย กล่าวคือการบูรณาการ คือ การผนวก การประสาน การเติมเต็ม การเชื่อมโยง การรวมกัน เป็นต้น แนวคิดการบูรณาการ ในทางการเมืองมุ่งที่จะทำให้องค์การระหว่างประเทศเป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง โดยมีประเทศสมาชิกเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ทางด้านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์และการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุน เป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบันการบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันซึ่งการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการ มีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554 : 53)

สรุป บูรณาการในความหมายอย่างกว้างคือการรวมหน่วยย่อยหรือหน่วยงานที่กระจัดกระจาย มาร่วมหน้าที่กันอย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ขณะที่ความหมายเชิงวิชาการแบบแคบหมายถึงการนำศาสตร์หลายสาขาที่มีความเกี่ยวข้องกันมาเชื่อมโยงกันเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร แนวคิดนี้ถูกนำไปปรับใช้ในหลากหลายมิติ เช่น ทางการเมืองที่มุ่งประสานองค์การระหว่างประเทศให้เป็นครอบครัวเดียวกัน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง

ความตื่นตัวทางการเมือง เริ่มถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในวงกว้าง มากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตาม ครรลองของ ระบอบประชาธิปไตย ที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ อาตมันทางการเมือง แบบประชาธิปไตย ได้ ความตื่นตัวทางการเมือง (ลิซิดี ชีร์เวคิน, 2552: 29-30) ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ

1. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวสารข้อมูลความรู้ และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง

3. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์โดยนำตัวอย่างการเมืองที่ดีจากประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในส่วนดีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่กล่าวมาแล้วเป็นหลักสูตรในการสอนต่อไป ตั้งแต่ชั้นประถม มัธยม จนถึงชั้นมหาวิทยาลัย รวมตลอดทั้งโรงเรียนการเมือง ทั้งหลายซึ่งควรจัดขึ้นโดยสภาพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะการอบรมเรื่องความรู้ค่านิยมและ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่า อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Self) (ลิซิดี ชีร์เวคิน, 2529 : 75)

สรุป ความตื่นตัวทางการเมืองเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพหรืออาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยการขับเคลื่อนความตื่นตัวนี้ต้องอาศัยตัวแปรสำคัญสามประการ ได้แก่ วุฒิภาวะ ข่าวสารข้อมูล และจิตสำนึกในการจรรโลงระบบของทั้งผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียง ปัจจัยต่อมาคือวัฒนธรรมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และการมีน้ำใจนักกีฬารูปร่าง

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง คือ การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจ และการใช้อำนาจทางการเมืองโดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้ การเลือกตั้งเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรม โดยคาดหวังหรือผลลัพธ์จากการเลือกตั้งว่าสามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด (เชาวณะ ไตรมาส, 2545 : 7)

การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางการเมืองหรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน ด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง (วัชรวิชัย, 2544 : 8-9)

สรุป การเลือกตั้งคือกลไกและกระบวนการแข่งขันทางอำนาจทางการเมืองอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง กิจกรรมทางการเมืองนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของตนเอง ประชาชนจะทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่” ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลสวนเขื่อนอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,400 คน (ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2567, ออนไลน์)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากสูตรของ ทาโรยามาเน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 367 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน พิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำแบบสอบถามที่ได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.957 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.957

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักผล 5 เพื่อส่งเสริมส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อขอความเห็นชอบ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,400 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 ชุด ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 367 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และนำข้อมูลดิบที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษานักวิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ด้านจิตสำนึกและศรัทธาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตสำนึกเรื่องสิทธิเสรีภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.86) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ แสดงได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการตื่นตัวทางการเมือง โดยภาพรวม

ข้อ	การตื่นตัวทางการเมือง	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านจิตสำนึกและศรัทธาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย	4.64	0.50	มากที่สุด
2	ด้านจิตสำนึกเรื่องสิทธิเสรีภาพ	4.19	0.86	มาก
3	ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม	3.51	0.94	มาก
ภาพรวม		4.11	0.77	มาก

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักผล 5 กับการตื่นตัวทางการเมือง พบว่า หลักผล 5 มีความสัมพันธ์กับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับนัยสำคัญค่อนข้างน้อย ($R = 0.314^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 2 หลักผล 5 มีความสัมพันธ์กับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร		
หลักผล 5	ค่าสหสัมพันธ์	0.314 ^{**}
	P	0.01

ตารางที่ 2 หลักผล 5 มีความสัมพันธ์กับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ (ต่อ)

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
ระดับความสัมพันธ์	คอนชางนอย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า นำเสนอพุทธบูรณาการหลักผล 5 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดแพร่ ได้แก่

1) ด้านศรัทธา (ความเชื่อ) ความเชื่อถือนและยอมรับว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกที่ชอบธรรมในการคัดเลือกผู้แทนของประชาชน ความเชื่อมั่น คือ การไว้วางใจว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่โปร่งใส ยุติธรรม และสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน

2) ด้านวิริยะ (ความเพียร) ความมุ่งมั่น ตั้งใจ และพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดี เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน ความหมายของวิริยะในการเลือกตั้ง

3) ด้านสติ (ความระลึกได้) การมีความรู้ตัว และการตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยไม่ถูกชักจูงไปด้วยอารมณ์หรืออิทธิพลภายนอก ในบริบทของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สติ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผล

4) ด้านสมาธิ (ความตั้งมั่น) ความตั้งมั่นของจิตใจ ความแน่วแน่ และการมีจิตใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่วกแวกหรือไขว้เขว ในบริบทของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาธิ การมีความแน่วแน่และมุ่งมั่นในการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีเหตุผล

4) ด้านปัญญา (ความรอบรู้) ความเข้าใจ และความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักเหตุผล ในบริบทของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปัญญา การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง ระบบประชาธิปไตย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนักวิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 411$, S.D. = 0.77) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างสำนักพลเมืองและกำหนดกฎกติกาของสังคมเมื่อประชาชนมีแนวคิดที่ถูกต้อง มีสำนักแห่งความเป็นพลเมืองของรัฐ และเคารพกฎกติกาประชาธิปไตย การปฏิบัติตนหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองก็จะอยู่ในกรอบกติกาดังกล่าว นำไปสู่การตื่นตัว

ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในอนาคต พร้อมกันนั้นยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่การเมืองภาคประชาชน เพื่อใช้ถ่วงดุลและเป็นกลไกตรวจสอบทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง พระมหาชาติ ชาติราชโย (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความศรัทธาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ด้านสิทธิเสรีภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในค่อนข้างน้อย ($R = 0.314^{**}$) อภิปรายได้ว่า หลักผล 5 อาจมีอิทธิพลในด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมหรือทัศนคติทางการเมือง แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นร่วมด้วยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง พระณัฐนันท์ อภินันโท อินตา และคณะ (2567) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพลธรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในตำบลสันป่าม่วง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านปัญญาพละ เป็นพลังหรือกำลังที่เกิดจากปัญญา จากความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ความรู้ คือ อำนาจ ความรู้ คือ พลัง ฉะนั้น ความสามารถในการคิดในการทำ ทำให้เกิดพลัง ปัญญาทำให้เกิดพลัง ด้านวิริยพละ เป็นพลังที่เกิดขึ้นเพราะความเพียร เพราะความอดสาหะ วิริยะ มานะ บากบั่น อดทน ของนักการเมืองที่พยายามทำให้เกิดพลังเหล่านั้นขึ้นมา ด้านอนวัชชพละ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในการหน้าที่การงาน มีความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ทำผิดศีลธรรมอันดี ถือปฏิบัติตามกฎหมาย ขอบเขต และไม่ให้ผู้อื่น และด้านสังคหพละ มีลักษณะที่ตั้งใจในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เขามักมองเห็นถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความไม่เท่าเทียมในสังคม การใช้ความเป็นอำนาจในการกีดกันหรือปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มบางกลุ่ม และปัญหาอื่น ๆ

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การจัดอบรมให้ความรู้และอบรมด้านการเมืองจัดสัมมนาและเวิร์คช็อปเกี่ยวกับระบบการเมือง สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง การทำงานของสภาผู้แทนราษฎรพัฒนาหลักสูตรอบรมที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงทุกกลุ่มอายุในชุมชนจัดกิจกรรม “เรียนรู้การเลือกตั้ง” ที่รวมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพื่อเสริมสร้างความรู้พื้นฐานและกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาช่องทางสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครและนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบวิดีโอ อินโฟกราฟิก หรือสื่อดิจิทัลที่น่าสนใจและเข้าถึงง่ายใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้ประชาชนสามารถติดตามข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง

พระใบฎีกาไพโรจน์ กนฺตมฺโม (สุปินะ) และคณะ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจirim อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจirim อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี คือ ประชาชนควรมีส่วนร่วมประชุมกับภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ และควรเข้าประชุมและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน นอกจากนี้ผู้บริหารท้องถิ่นไม่บัญญัติกฎระเบียบที่นอกเหนือจากระเบียบทางราชการที่บัญญัติไว้

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “พุทธบูรณาการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย
(ที่มา: ผู้วิจัย, 2569)

จากภาพที่ 1 นักวิจัยได้ศึกษาและเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. K – Knowledge ความรู้ เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนควรมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และกระบวนการเลือกตั้ง เช่น วิธีการเลือกตั้ง บทบาทของผู้สมัคร และผลกระทบของการเลือกตั้งต่อชุมชนและประเทศ ความรู้นี้จะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ

2. M – Morality การส่งเสริมคุณธรรม การใช้หลักคุณธรรมในการเสริมสร้างการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน การใช้หลักคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความรับผิดชอบในการพิจารณาเลือกผู้แทนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นการสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่โปร่งใสและยั่งยืน

3. P – Participation (การมีส่วนร่วม) การมีส่วนร่วมในการตื่นตัวทางการเมืองในการไปเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น เวทีเสวนา การรณรงค์ หรือการเป็นอาสาสมัคร เป็นการแสดงออกถึงพลังของประชาชนในการกำหนดอนาคตของตนเองและสังคม

4. I – Information (การติดตามข่าวสาร) การติดตามข่าวสารข้อมูลในการทำหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการเลือกตั้ง การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ช่วยให้ประชาชนสามารถประเมินนโยบาย ผู้สมัคร และสถานการณ์การเมืองได้อย่างรอบด้าน และไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลวง

สรุปได้ว่า การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองเพื่อส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยที่ยั่งยืน สามารถขับเคลื่อนได้ด้วยหลัก KMPI เริ่มต้นจากการสร้าง Knowledge (ความรู้) ให้ประชาชนเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และกระบวนการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง ควบคู่ไปกับ Morality (คุณธรรม) ในการใช้หลักความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อผู้แทนที่ดีมีจริยธรรม นอกจากนี้ ประชาชนต้องมี Participation (การมีส่วนร่วม) โดยการพร้อมใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งและร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพื่อกำหนดอนาคตของตนเอง และประการสุดท้ายคือการเข้าถึง Information (การติดตามข่าวสาร) จากแหล่งที่น่าเชื่อถือเพื่อประเมินสถานการณ์อย่างรอบด้านและรู้เท่าทันข่าวลวง ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้จะช่วยหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมการเมืองที่โปร่งใส เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

สรุปและขอเสนอแนะ

การตื่นตัวทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหลักพล 5 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตื่นตัวในระดับค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางพุทธบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการเมืองอย่างมีคุณภาพ เริ่มจากการสร้างศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับวิริยะในการเพียรติดตามข่าวสารอย่างมีเป้าหมาย ใช้สติและสมาธิเพื่อไตร่ตรองข้อมูลอย่างเท่าทันและตั้งมั่นในการตัดสินใจ โดยปราศจากอคติ และท้ายที่สุดคือการใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์อย่างรอบรู้ เพื่อยกระดับให้การเลือกตั้ง

เป็นไปอย่างชาญฉลาดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้นักการเมืองสื่อสารกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอและเปิดกว้างรับความคิดเห็น

2) ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจนและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ควรปรับปรุงรูปแบบการให้ข้อมูลนโยบายให้มีความชัดเจนและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเสนอแนะโครงการพัฒนา

2) ควรสร้างนโยบายบูรณาการหลักวิถีสุจริตธรรมในการสื่อสารเพื่อสร้างความสมานฉันท์และลดความแตกแยก

เอกสารอ้างอิง

เชาวณะ ไตรมาส. (2545). *การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*. กรุงเทพมหานคร : สุขุม และบุตร.

เชาวณะ ไตรมาส. (2546). *รัฐธรรมนูญกับการออกแบบการเมืองใหม่ในศาลรัฐธรรมนูญไทย*. สถานการณ์การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส จำกัด.

เทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. (2565). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565)*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.suankhuean.go.th/projectRev2.php?hd=7> [13 มีนาคม 2567].

พระณัฐนันท์ อภินันโท อินตา. (2567). การประยุกต์ใช้หลักพละธรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในตำบลสันป่าม่วง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด*, 3(3), 1-14.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2552). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกาไพโรจน์ กนฺตธมฺโม (สุปินะ) และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์. *วารสารปัญญา*, 31(3), 97-106. สืบค้น จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/article/view/277763>.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พระมหาชาติรี ชาครชัย. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 4(2), 24-30.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2529). *วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2552). *การเมืองไทยและประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มิลิเตอร์ก๊อป.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมมิก จำกัด.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2524). *นวโกวาท* (พิมพ์ครั้งที่ 12). พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุขุม นวลสกุล. (2557). *การเมืองและการปกครองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2551). *การเมืองภาคพลเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.